

Хоризонтализмът на семейно-брачната ромска дименсия не е свързан единствено с прескриптивния, а в много отношения и с преферирания избор на партньор на ендегамна основа в пределите на конкретно обитаваното жизнено и „брачно-пазарно“ пространство в съответни населени места. Той се е реализирал (някога и днес) и чрез селекцията на кандидати за брачен съюз от други парцели на социалното пространство. Напускането на собствените предели в такива случаи е било подчинено на съществуващия недостатък или излишък в количествено или качествено отношение на „предлагания асортимент“. Тогава и там, когато и където ценностно-нормативно дефинираният „брачен глад“ е можел да утоли потребностите си чрез откриване на подходящи кандидати за брачни партньори, дистанцирани от собствения географско разположен жизнен парцел, с инструментална цел са се използвали или преднамерено създавали съответни пунктове в природно-географското пространство на страната. По този начин в други региони на държавата са се формирали исторически – перманентно или конкретно – ситуативно действащи „брачни пазари“.

Разбира се, както процесът на „търсене и предлагане“ на брачния пазар и подборът на предстоящи кандидати за съпругески живот, така и местоположението и времето на провеждането на тези селекции на брачни партньори са били подчинени на съответни ценностно-нормативни изисквания и особености. В това отношение у нас могат да се посочат действащите традиционно или временно „сгледни“ кандидати. Това се осъществява в няколко пункта на страната по време на панаири или на специално и тривиализирано действащ ромски брачен пазар. Тъкмо неговата сезонна, конкретно времева или перманентна дейност е компенсирала и продължава да разрешава проблематичността в едни или други парцели на циганското жизнено пространство на съответните групи в различни региони на страната.

Същевременно „брачният пазар“ не само подхранва хоризонтализма и ингруповата фаворизация, но е и своеобразен лакмус за репродуцирането и демонстрацията на процесите на съхранение или ерозивна мобилност във вътрешногруповите традиции, нрави, ритуали, обичаи и нагласи в пределите на различно пространствено дислоцирани цигански субекти (индивидуално и групово определени). Там например могат да се видят и оценяват специфични „так-